viliku rahamärkide deflatsiooni läbi. Vähendati karmi käega riiklikke väljaminekuid ja teostati kokkuhoidu kuludes, et 1924. a. eelarve täitmisel ülejääki saada. Pandi piir senisele ettevaatamatule krediidipolitikale, mille tagajärjel Eesti Pangast olid ohtralt laenu saanud mitmed ülespuhutud elujõuetud ettevõtted, ja oldi äärmiselt tagasihoidlik uute krediitide andmises, eriti suurtööstusele. Tehti katset Eesti Panga seniseid krediite kokku tõmmata, kuid see õnnestus vähesel määral ja ainult tööstuse arvel. Eesti Pank muutus nüüd tagasihoidlikuks sisseveo finantseerimisel, õhutades selle asemel saaduste väljavedu Eestist. Kaubandusbilansi passiivsuse kõrvaldamiseks otsustas S. ülearust sissevedu piirata tollide tõstmisega. Parajasti enne seda, kui maksma hakkas seadus, mille järgi tolle võidi muuta ainult seadusandlikus korras, kõrgendas S., seniseid rahaministri õigusi kasutades, juunis ja juulis 1924 õieti tunduvalt paljude ainete, m. s. ka mitme esimese järgu tarbeaine tolle, mis üksikute kaupade suhtes omandasid nüüd otse keeldtollide iseloomu. Et mõningalt äriringkonnalt tahtmist võtta marga kurssi kunstlikult langetada, viidi teatavais piires läbi Eesti Panga laenude valoriseerimine. Oma tulunduspolitika teostamisel sattus S. teravasse vastollu põllumeestekogudega, kes S.-i süüdistasid paanika tekitamises rahaturul, meie tulunduselu vapustamises ja rahva närveerimises. Mõne abinõu, näit. mõningate tollide tõstmise suhtes asusid ka sotsiaaldemokraadid eitaval seisukohal. Üldiselt saavutas S. siiski tähelepandavaid positiivseid tagajärgi. Riigi eelarve tasakaalustamine, kaubandusbilansi aktiivseks muutmine ja käibel olevate rahamärkide deflatsioon avaldasid margakursisse tervendavat mõju. Kui S. dets. 1924 ühes Akel'i kabineti tagasiastumisega lahkus rahaministri kohalt, jättis ta oma järglasele L. Sepale (vt.) kursilt stabiilseks muutunud marga ja kasvavad valuutareservid, mis võimaldasid välislaenu kaasabil ette võtta laiema ulatusega rahareformi. 1927. a. maist peale on S. toiminud Eesti saadikuna Poolas, s. a. augustist ka Čehhoslovakkias ja novembrist peale Rumeenias. Vabariigi 10-a. juubeli puhul veebr. 1928 valis Tartu ülikool S.-i õigusteaduse audoktoriks tema teenete eest riigi rajamisel.

Isikl. saadud andmed; Pvl., Vaba Maa, Kaja 1923, 1924; Eesti Majandus 1924, 1925; Vaba Maa 1925, nr. 278; Pvl. 1925, nr. 324; Mälestused iseseisvuse võitluspäevilt I (1927) j. m. *I.*

STROMBERG, Nils, krahv, sõdur, sünd. 25. III 1646 Jönköpingis Rootsis postmeister Jöns Brattman'i (aadeldatud Stromberg) pojana, sai a. 1667 Tartu kindlusväe kondukto-

riks (nooremaks ohvitseriks), siirdus a. 1671 Hollandi teenistusse ja tõusis ooberstleitnandiks. Hiljemini Rootsi teenistusse tagasi tulnud, ülendati ta a. 1697 kindralmajoriks, nimetati a. 1699 vabahärraks ja läks s. a. ühe osa Rootsi vägedega Pommerisse; a. 1703 ülendati ta kindralleitnandiks. Ta võttis osa Thorni piiramisest, vallutas Elbingi, sai a. 1705 kuningl. nõunikuks ning Eestimaa kindralkuberneriks, järgnes a. 1706 Karl XII-le Saksisse ja nimetati s. a. krahviks. Kui venelased 1707. a. lõpul Liivimaa idapoolsed osad oma vägedega üle ujutasid, võttis S. kõik käepärast olevad abinõud tarvitusele Tartu piirkonna kaitseks ja hoolitses selle eest sama agarusega järgm. a.; kuid kõigel sellel polnud peaaegu mingeid tagajärgi Rootsi vägede äärmise vähesuse, nende puuduliku varustuse ja moona nappuse tõttu. Sügisel 1709 nimetati ta Liivimaa kindralkuberneriks, jõudis Riiga sept. lõpul ja hakkas otsekohe organiseerima linna kaitset venelaste oodatava piiramise vastu, suurendades garnisoni 12 000 meheni. Kuid hilise päralejõudmise, Liivimaa viletsa tulundusliku seisundi ja Rootsi riigi tolleaegse kehvuse tõttu ei suutnud ta küllaldaselt toidumoona hankida linnale ning garnisonile ja oli peamiselt seepärast sunnitud katku tagajärjel tublisti kokkusulanud garnisoniga 4. VII 1710 kapituleerima. Kapitulatsiooni tingimuste vastaselt jäeti S. ühes teiste ohvitseridega vangi, millest vabanes mõne kuu pärast. Rootsi jõudnud, nimetati ta kammerkolleegiumi ja riigi rahanduskontori presidendiks. — S. suri 16. VIII 1723 Claestorpis Rootsis.

J. Nordberg, Kon. Carl den XII:s historia (1740, ka saksak. tõlkes); E. Carlson, Sveriges historia under konungarne af Pfalziska huset VIII (1910); Richter II; Fr. Bienemann, Die Katastrophe d. Stadt Dorpat währ. d. Nord. Krieges (1902); Nord. Familjeb.[II] 27.; A. Lewenhaupt, Karl XII officerare (1921); A. Buchholtz, Zur Geschichte der Belagerung u. Kapitulation d. Stadt Riga 1709 - 10 (Mitt. XV, a. 1893).

H. S.

STUDE, Georg Johann, tulundustegelane, sünd. 15. III 1839 Narvas, omandas hariduse Narva kreiskoolis ja asus a. 1864 Tallinna, kus ta mais s. a. omandas Pikal tänaval a. 1804 asutatud Roeper'i kondiitriäri. S. laiendas äri martsipaani- ja šokolaadivalmistamise osakondadega; äri saadused olid hiljemini tuntud tervel Venemaal ja Lääne-Euroopaski. Äri juhtimise a. 1912 oma pojale üle andnud, suri S. 30. XII 1919 Tallinnas. — Tema poeg Georg Ferdinand S., sünd. 10. VI 1867 Tallinnas, hariduse omandanud kohalikus kubermangu

Eesti biograafiline leksikon, 1926-1929, lk. 493